

การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย  
โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

The Development of The Ability to Analyze the Value  
of Lilittalengphai Using Learning Management Based on 6 Hats  
Theory for High School Students

นิลุบล เกตุแก้ว<sup>1</sup> อีดาวาตี มะมิง<sup>2</sup> ยามีละห์ अबดุลลซอมะ<sup>3</sup>

Nilubon Katkaew, Edawatee Mamimg, Yameelah Abdullsoma

**บทคัดย่อ (Abstract)**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน การวิจัยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกันตังพิทยากร จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ 2) แบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $M$ ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) และสถิติการทดสอบค่าที ( $t$ -test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากคะแนนสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามประเด็นที่ประเมิน พบว่า เนื้อหาของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายที่นำมาจัดกิจกรรมมีความ

---

Received: 2023-03-28 Revised: 2023-07-04 Accepted: 2023-07-10

<sup>1</sup> อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, Lecturer of Faculty Education, Prince of Songkhla University. Corresponding Author e-mail: Nilubon.k@hotmail.com

<sup>2</sup> นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, Student of Faculty Education Thai Language Program, Prince of Songkhla University. e-mail: mmedwate@hmail.com

<sup>3</sup> นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, Student of Faculty Education Thai Language Program, Prince of Songkhla University.  
e-mail: yameelah.abdullsoma@gmail.com

เหมาะสมต่อช่วงวัยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ประเด็นวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้อย่างเป็นขั้นตอน โดยเฉพาะชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ที่นำมาจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคมได้

**คำสำคัญ (Keywords) :** ความสามารถในการวิเคราะห์; ทฤษฎีหมวก 6 ใบ

### Abstract

This research had two objectives: 1) to develop the ability to analyze literary values on LilitTalengPhai of high school students using learning management based on the Six Hats Theory and 2) to study their satisfaction. of learners on learning management according to the theory of 6 hats. The research used a quasi-experimental research design. A single group measure before and after the study. The sample consisted of 38 Mathayomsuksa 5 students of Kantang Pittayakon School The research tools consisted of 1) a six-hat theory learning management plan, 2) a literature value analysis ability test, and 3) a satisfaction questionnaire on six hats theory of learning management The statistics used to analyze the data were mean (M), standard deviation (SD), and t-test (t-test) The research results showed that 1) The ability to analyze the value of literature on LilitTaleeng Phai of Mattayom Suksa 5 learners from the post-test scores was significantly higher than the pre-test scores at the .05 level and 2) The learners were satisfied with the learning management according to the theory of 6 hats at statistical significance at the .05 level When considering the issues assessed, it was found that the content of the literature on LilitTaleng Phai that was used for the activities Appropriate for the age of the students with the highest average. The set of questions based on the 6 Hats theory used in learning management activities was consistent with the content of the literature titled LilitTaleng Phai and a set of questions based on the 6 hats theory. both in terms of content Literature and social.

**Keywords:** the ability to analyze; six hats theory.

## บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 24 ข้อที่ 2 ระบุไว้ว่า “ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด” แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดนั้นมีความสำคัญ ผู้สอนจึงควรเน้นพัฒนาการคิดให้นักเรียน ฝึกให้เป็นนักคิดที่รอบรู้ มีเหตุผล และสามารถใช้ความคิดในการประมวลผลข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2542) ในปัจจุบัน การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนทุกช่วงวัย บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีพื้นฐานการคิดที่ดี ส่งผลให้สามารถพัฒนาความคิดได้ในระดับที่สูงขึ้น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) จึงทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงนำไปใช้ในการประเมินผลการแก้ปัญหา การพัฒนาและการปรับปรุงการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตได้ (สุนทร สนิธพานนท์ และคณะ, 2555) ดังนั้น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นการคิดที่ควรพัฒนานักเรียนเพื่อให้ได้มีพื้นฐานทางปัญญาที่สำคัญไว้ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตต่อไป

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกันตังพิทยากร พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี ซึ่งปรากฏจากผลคะแนนการทดสอบความสามารถด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่องก่อนหน้าสองเรื่องที่นักเรียนมากกว่าครึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบที่กำหนดไว้ อีกทั้ง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระบุว่านักเรียนมีปัญหาด้านการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะปัญหาด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีในด้านวรรณศิลป์และด้านสังคม เนื่องจากนักเรียนคิดว่า วรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว การวิเคราะห์วรรณคดีเป็นเรื่องน่าเบื่อ และการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนยังมีรูปแบบที่น่าสนใจน้อย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบจะช่วยให้ นักเรียน มีความสามารถในการคิดที่รอบด้านอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้หมวก 6 ใบ เป็นเครื่องหมายในการกำหนดทิศทางการคิดจึงทำให้นักเรียนสามารถคิดเรื่องเดียวได้ถึง 6 ทิศทาง 6 มุมมอง ช่วยให้มีการคิดที่รอบคอบและหลากหลายยิ่งขึ้น (ทรูปลูกปัญญา, 2566) ซึ่งทฤษฎีหมวก 6 ใบ เป็นแนวคิดของ ดร. Edward de Bono (เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน) ผู้ที่ได้ทำการคิดค้นทฤษฎีนี้ขึ้นมาเพื่อตอบ โจทย์ความต้องการให้นักเรียนสามารถจำแนกระบบความคิด ทีละด้านอย่างเป็นระบบแบบหมวก 6 ใบ และเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการคิดให้นักเรียน ทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสุธาสิณี นุชพิ นิช (2553) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีหมวก 6 ใบทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของบุญทิวา สิริชยานุ กุล (2546) ที่พบว่า การใช้กระบวนการพัฒนาความคิดของเดอ โบโนในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านกระบวนการคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลวรรณ เจตวรัญญ (2549) ที่พบว่า ความสามารถด้าน

การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาภาษาไทยที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อมูลข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงนำวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มีความหมายของหมวกแต่ละสี ดังนี้ หมวกสีขาว ใช้เพื่อการบอกข้อมูลพื้นฐาน มีการอ้างอิงจากข้อเท็จจริง หมวกสีแดง ใช้เพื่อการแสดงความคิดเห็นตามอารมณ์และความรู้สึกของคนที่มีความรู้เรื่องนั้น หมวกสีดำ ใช้เพื่อการระบุสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ จุดด้อย อุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ในเรื่องนั้นพร้อมระบุเหตุผลประกอบ หมวกสีเหลือง ใช้เพื่อการมองโลกในแง่ดี บอกจุดเด่น โอกาส สิ่งที่เป็นประโยชน์ในเชิงบวก หมวกสีเขียว ใช้เพื่อการคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการคิด หมวกสีฟ้า ใช้เพื่อการสรุปความคิดรวบยอดของเรื่องนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; De Bono, 1992)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ให้นักเรียนได้วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต และ วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงเห็นได้ว่า การเรียนรู้วรรณคดีควรมีการฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์วรรณคดีเป็นสำคัญ และการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทยเป็นอย่างมาก

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคิดวิเคราะห์จึงพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีชุดคำถามที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิด ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีอันเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

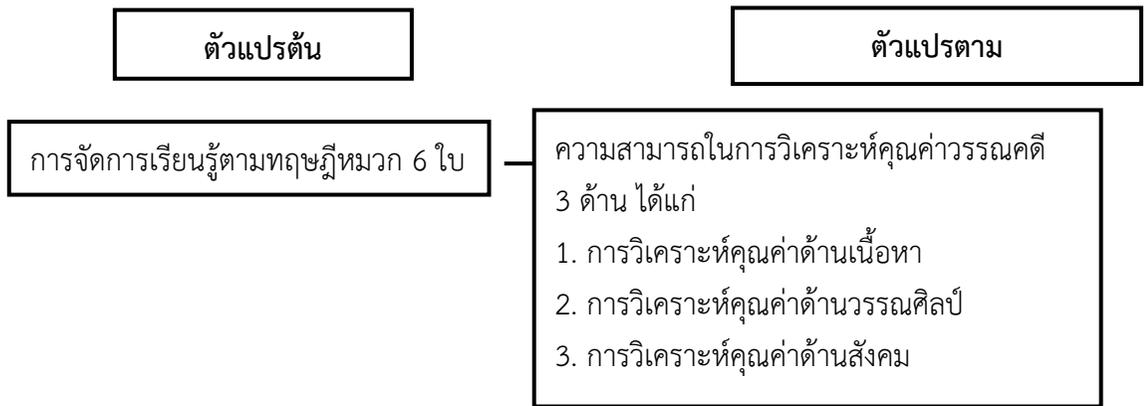
การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ

### กรอบแนวคิดในการวิจัย (Research model)

คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ซึ่งได้แบ่งคุณค่าวรรณคดีไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคม ตามแนวคิดของ De Bono (1999) ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

#### 1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) คณะผู้วิจัยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ตามกรอบแนวคิดของ De Bono (1999) ในการทำวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

#### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 297 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน 38 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากความสามารถในการคิดและเขียนวิเคราะห์คุณค่าของนักเรียนอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง รวมถึงนักเรียนมีความสนใจในการเรียนวรรณคดีน้อย

### 3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ จำนวน 8 แผน รวมระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที โดยแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ( $M = 4.80$ ,  $SD = 0.38$ ) สามารถนำไปใช้ได้

#### 3.2 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยคำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มีค่า IOC อยู่ที่ 0.66 – 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5

3.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยคำนวณหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มีค่า IOC = 0.64 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5

### 4. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 คณะผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ศึกษาค้นคว้าแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และนำมาพัฒนาเป็นหัวข้อวิจัยของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย พร้อมพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### 4.2 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

คาบที่ 1 ใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย (ก่อนเรียน) และบันทึกผลการทดสอบให้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pre-test) จากนั้นจึงเริ่มจัดการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ โดยการใช้ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ กระตุ้นความคิดของนักเรียน

คาบที่ 2 – 7 จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ คาบละ 50 นาที โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการใช้คำถามตามชุดคำถามหมวด 6 ใบ 6 สีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทบทวนประสบการณ์เดิมจากการได้เรียนวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่จากการเรียนวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

2. ขั้นดำเนินการสอน เป็นการใช้คำถามตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ กระตุ้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี โดยใช้หมวดสีขาว หมวดสีแดง หมวดสีดำ หมวดสีเหลือง หมวดสีเขียว และหมวดสีฟ้า นำเสนอความคิด

3. ขั้นสรุป เป็นการให้นักเรียนสรุปความรู้จากการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคม พร้อมทั้งสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสอบถามประเด็นที่นักเรียนสงสัย

4. ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน

คาบที่ 8 ใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย (หลังเรียน) และบันทึกผลการทดสอบให้เป็นคะแนนหลังเรียน (Post-test) พร้อมให้นักเรียนทำแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ

4.3 คณะผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องความครบถ้วนของข้อมูลในแบบทดสอบและแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนน แล้วนำคะแนนและข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

## 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

### สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ( $M$ ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) และสถิติการทดสอบค่าที (t-test dependent samples)

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ( $M$ ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.36 – 3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.68 – 2.35 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 – 1.67 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

## ผลการวิจัย (Research Results)

คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย จากการทดสอบพบว่า คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.58 คะแนน และ 18.24 คะแนน ตามลำดับ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.37 และ 2.11 สรุปได้ว่า ผลการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกันตังพิทยากร หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 1** ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

| การทดสอบ  | n  | คะแนนเต็ม | M     | SD   | t     | Sig.(1-tailed) |
|-----------|----|-----------|-------|------|-------|----------------|
| ก่อนเรียน | 38 | 20        | 10.58 | 3.37 | 13.35 | 0.0000         |
| หลังเรียน | 38 | 20        | 18.24 | 2.11 | 13.35 | 0.0000         |

นอกจากนี้คะแนนการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (จำแนกรายบุคคล) ดังกราฟที่ 1



2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $M = 2.92$ ) เมื่อพิจารณาตามประเด็นที่ประเมิน พบว่า เนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลง

พ่าย ที่นำมาจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อช่วงวัยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ประเด็นวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้อย่างเป็นขั้นตอน โดยเฉพาะชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ที่นำมาจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคมได้

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ

| ประเด็นที่ประเมิน   | ระดับความพึงพอใจ |      |       |
|---|------------------|------|-------|
|   | M                | SD   | แปลผล |
| 1.วิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้อย่างเป็นขั้นตอน                              | 2.95             | 0.23 | มาก   |
| 2.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มากยิ่งขึ้น                                     | 2.92             | 0.27 | มาก   |
| 3.เนื้อหาของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ที่นำมาใช้สร้างชุดคำถามทำให้มีความน่าสนใจ   | 2.89             | 0.31 | มาก   |
| 4.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้ได้ข้อมูลหรือประเด็นสำคัญ และมีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย         | 2.87             | 0.34 | มาก   |
| 5.นักเรียนมีความชำนาญในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มากขึ้น เมื่อทำชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ครบทั้ง 3 ชุด         | 2.97             | 0.16 | มาก   |
| 6.เนื้อหาของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ที่นำมาจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อช่วงวัยของนักเรียน   | 2.87             | 0.34 | มาก   |
| 7.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน   | 2.95             | 0.23 | มาก   |
| 8.ภาษาที่ใช้ในชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สามารถเข้าใจได้ง่าย   | 2.95             | 0.23 | มาก   |
| 9.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคมได้ | 2.87             | 0.34 | มาก   |
| 10.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ที่นำมาจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย               | 2.87             | 0.34 | มาก   |
| สรุปความพึงพอใจโดยรวม   | 2.92             | 0.13 | มาก   |

## อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สอดคล้องกับนักเรียนโดยใช้ทฤษฎีหมวก 6 ใบเป็นแบบในการสร้าง รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง การวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สามารถพัฒนาทักษะในด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทั้งภาพรวมและจำแนกเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ หนูนา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ ที่มีต่อความสามารถคิดวิเคราะห์และการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และอ่านวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชณิภา มาสิม (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสังเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 83.70 คะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 45.74 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่โรงเรียนกำหนดไว้ รวมถึงงานวิจัยของภูมิภัทร พันธุ์ทองหลง (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างกลุ่มที่ใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับกลุ่มที่ใช้การสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยที่จัดการเรียนรู้แบบปกติหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงงานวิจัยของ Omar salem alkhateeb (2015) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้หมวก 6 ใบในการพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยอิสลามสุสเซน พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบมีความสามารถในการคิดดีกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ และผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาหญิงมีผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาชาย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นนี้ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้า ที่ทางคณะผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็นอย่างดี

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $M = 2.92$ ) ทั้งนี้ ความพึงพอใจของนักเรียนเกิดจากความน่าสนใจของการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงชุดคำถามที่นำมาใช้กับนักเรียนนั้น มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนทำให้นักเรียนสนุก และให้ความสนใจไปกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการให้ความร่วมมือต่าง ๆ ของนักเรียนถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ให้ความร่วมมือดีมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ สามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ อย่างแท้จริง เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านกระบวนการคิด โดยมีการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนตามหมวดความคิด 6 สี 6 ใบ ของ ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono, 1992 อ้างถึงใน สมันดา วีรกุล, 2547) ซึ่งถือว่าสามารถนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการคิด อารมณ์ และความรู้สึกของนักเรียนได้อย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับการศึกษาและงานวิจัยของบรรจง อมรชีวิน (2554, อ้างถึงใน วิชัย รัตนศิริ, 2562) กล่าวว่า โดยเฉพาะพลังของคำถามที่ใช้กระตุ้นการคิดจะเป็นกุญแจสำคัญในการจุดประกายการเรียนรู้และความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึก และมีคุณภาพมากขึ้น

## ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีหมวด 6 ใบ ก่อนนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ เนื่องจากหมวด 6 สี 6 ใบ มีรายละเอียดของการใช้ความคิดแบบเฉพาะ โดยหมวดแต่ละสีใช้แทนวิธีคิดแต่ละแบบแตกต่างกันไป

1.2 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อใช้ทฤษฎีหมวด 6 ใบ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจและการฝึกคิดจึงอาจส่งผลกระทบต่อแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในเนื้อหาหรือหัวข้ออื่น ๆ ของรายวิชาภาษาไทย ได้แก่ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การอ่านจับใจความสำคัญ การพูด เขียนแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ขั้นสูง รวมถึงการพัฒนาชุดคำถามตามทฤษฎีหมวด 6 ใบใช้พัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การแก้ปัญหา การสื่อสาร การคิดขั้นสูงให้แก่นักเรียน

## เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การจัดการสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น จำกัด.
- ทัศนีย์ หนูนา. (2550). ผลของการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบที่มีต่อความสามารถคิดวิเคราะห์และการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรูปลูกปัญญา. (2562). ทฤษฎีหมวก 6 ใบกับการส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์แยกแยะ. สืบค้น 24 มีนาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/JAsUQ>.
- นุชา มาเนง. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระภาษามลายู เรื่องการอ่านสรุปความเรื่องสั้น โดยใช้เทคนิคหมวกการคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เบญจวรรณ ลาภโชค และวาสนา กิรติจำเริญ. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ. วารสารราชพฤกษ์, 20(1), 82-94.
- รอฮีมะห์ ลีคามิง. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนหมวกการคิด 6 ใบ ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระวิชาหะดีษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบุเกะบากง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิชัย รัตนศิริ. (2562). การพัฒนาความสามารถทางการเขียนวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมโดยใช้ชุดคำถามตามเทคนิคหมวก 6 ใบสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สมันดา วีรกุล. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุธาสิณี นุชพินิจ. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยและความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้น 2 มีนาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/d5cYO>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนากระบวนการคิดด้วยการใช้คำถามหมวกความคิด 6 ใบ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

DR.PH Omar salem alkhateeb. (2015). *The Effect of the Six Hats Based on Program in the Development of the Pivotal Thinking of Islamic Concepts Students in Hussein University*. Retrieved March 23, 2023, from. <https://shorturl.asia/l3SgF>.